Hilversum
Mediastad

JAARPLAN 2021

Programma Energietransitie

INHOUDSOPGAVE

Inhoud

1. Inleiding 2

2. Kader 3

3. Opwek van duurzame energie, Regionale Energie Strategie (RES) 5

3.1 De RES in 2021 5

3.2 Opwekken zonne-energie 5

4. Energie besparen en richting aardgasvrij: Transitievisie Warmte 7

4.1 Transitievisie Warmte (TVW) 7

4.2 Proeftuin Aardgasvrije Wijken 8

4.3 Energie Besparen 9

5. Communicatie 13

6. Programma en Organisatie 14

7. Begroting 17

Bijlage 1: aanbevelingen Rekenkamer 18

Bijlage 2: planning stukken voor de gemeenteraad 20

1. Inleiding

Dit is een bijzonder jaarplan: 2021 is een overgangsjaar. Een transitiejaar in een veel langere transitieperiode naar een nieuwe, duurzame energievoorziening. Het oude meerjarenprogramma is afgelopen, het nieuwe is er nog niet. En dat heeft een reden: de bakens worden verzet. Nu duidelijk wordt wat het op lokaal niveau betekent om de afspraken in het Klimaatakkoord uit te voeren, bleek er meer tijd nodig voor een nieuw meerjarenprogramma. Er ontstaat ervaring binnen Hilversum maar ook elders met de participatie van inwoners, energiecoöperaties, bedrijven en andere stakeholders. Twee recente onderzoeken helpen ook bij de richting van ontwikkeling die daarin nodig is. Zowel de RES 1.0 (Regionale Energie Strategie) als de eerste TVW (Transitievisie Warmte) worden dit jaar vastgesteld na uitgebreide processen met veel participatie.

Al die kennis en ervaring leidt tot de conclusie dat er veel meer inzet nodig is, terwijl de middelen daarvoor op dit moment ontbreken. Een stevige lobby via VNG en G40 zou er toe moeten leiden dat die middelen door het nieuwe kabinet ter beschikking worden gesteld: een claim van minimaal € 600 miljoen jaarlijks voor de uitbreiding van de inzet van gemeenten ligt op tafel bij de kabinetsformatie. Onzeker is op dit moment in welke omvang en wanneer er extra middelen ter beschikking komen. En ook dat is van grote invloed op (de mogelijkheden in) een meerjarenprogramma. Vandaar dat in dit jaar samen met direct betrokkenen als de energiecoöperaties een nieuw meerjarenprogramma vormgegeven wordt.

Intussen gebeurt er veel op het gebied van de energietransitie in Hilversum, zowel door burgers, bedrijven, organisaties als de gemeente. Er gaat veel goed en de onderlinge communicatie en samenwerking gaat steeds beter. Er is een duidelijke beweging groeiende naar isolatie van gebouwen en installatie van zonnepanelen, vaak gestimuleerd door subsidieregelingen, energiecoaches en green-dealcoaches. Met inzet van gemeentelijke ondersteuning, middelen en communicatie. Dat werk gaat met toenemende intensiteit door en daarom is er behoefte aan een jaarplan: wat gebeurt er precies dit jaar? Waar kan Hilversum op rekenen?

Voordat het over de inhoud gaat, is het kader van belang waarbinnen dit jaarplan tot stand komt (hoofdstuk 2). Daarna gaat het over de twee grote uitdagingen in de energietransitie: de opwek van duurzame energie (3) en de besparing van energie (4), inclusief de projecten die daarmee samenhangen. Een apart hoofdstuk (5) is geweid aan de communicatie over de energietransitie, een heel belangrijk aspect. Hoe het allemaal georganiseerd wordt staat in hoofdstuk 6, de financiën in 7. Als bijlagen tenslotte de aanbevelingen van de Rekenkamer met daarbij een korte indicatie hoe dit plan daar invulling aan geeft en een planning van de stukken die de raad op dit gebied krijgt voorgelegd.

2. Kader

Meerjarenprogramma

2021 is een overgangsjaar. De evaluatie van het programma 2016-2020, evenals twee recente onderzoeken naar de positie van de gemeente in de energietransitie in relatie tot de energiecoöperaties en andere burgerinitiatieven (Klimaatverbond, januari 2021 en Rekenkamer, februari 2021), leveren belangrijke informatie voor een proces dat moet leiden tot een nieuw meerjarenprogramma. Een proces dat de gemeente niet zonder bijdrage en consultatie wil doen van de partijen in Hilversum die zich ook inzetten voor de energietransitie. Om te beginnen bij beide energiecoöperaties en andere burgerinitiatieven op dit vlak. Maar ook bedrijven en bedrijfsverenigingen die serieuze bijdragen willen leveren aan duurzame energie voor Hilversum. En natuurlijk de eigenaren van het vastgoed, waarbij de woningcorporaties uitermate belangrijke partners zijn.

Het nieuwe meerjarenprogramma moet een gezamenlijk product worden van alle partijen in Hilversum die een belangrijke rol hebben in de energietransitie. Om dat proces zorgvuldig te laten verlopen en zoveel mogelijk gezamenlijke beweging te organiseren, wordt daar dit jaar de tijd voor genomen. Daarmee wordt het een meerjarenprogramma 2022 – 2026, met daarin duidelijke doelen geformuleerd: wat willen we precies wanneer bereiken en hoe gaan we dat monitoren. Daarmee wordt invulling gegeven aan een van de belangrijkste aanbevelingen van de Rekenkamer. Wanneer dat nieuwe Meerjarenprogramma ter besluitvorming aan de raad voorgelegd wordt, is nog een punt van afweging met (leden van) de raad zelf, bij voorkeur voor het zomerreces. De begrotingscyclus, maar meer nog de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 spelen een rol in die afweging.

Wettelijk kader

De energietransitie komt in een nieuwe fase. Van het doen van onderzoek, uitvoeren van pilotprojecten, opzetten van structuren en bedenken van methoden, komen we nu in een fase van opschaling. Van een gebrek aan regelgeving en regie bij het rijk, komen we nu in een fase van uitvoering van het Klimaatakkoord en de opdracht aan de gemeente die daaruit voortvloeit. Daarbij gaat het over inhoud, maar zeker ook over de manier waarop de energietransitie vorm moet krijgen, samen met inwoners en tal van organisaties.

De basis is en blijft het beperken van de uitstoot van CO_2 en andere gassen die het broeikaseffect veroorzaken. Daartoe is in 2015 in Parijs een akkoord getekend door bijna 200 landen, waaronder Nederland. Zij spraken af te streven naar het beperken van de uitstoot, zodat de stijging van de gemiddelde temperatuur op aarde beperkt blijft tot 1,5 graad ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Een stijging van 2,0 graden is het overeengekomen maximum. Zowel de EU als ook Nederland hebben die afspraak vertaald naar reductiedoelen voor 2030 (aanvankelijk -49%, inmiddels door de EU verhoogd naar -55%) en 2050 (-95%). Inmiddels is in grote delen van de wereld het beleid vastgelegd om in 2050 vrijwel geen CO_2 meer uit te stoten.

In Nederland is het Klimaatakkoord ondertekend door alle overheden en een lange reeks (koepel)organisaties van werknemers, werkgevers, bedrijfsleven en natuur- en milieuorganisaties. Bovendien zijn de doelen ook in de Klimaatwet verankerd. De Nederlandse rechter heeft tot in hoogste instantie geoordeeld dat het Klimaatbeleid van de staat in rechte afdwingbaar is (het Urgenda-vonnis). Kortom: er is geen discussie over de opgave die er ligt en waaraan ook de

gemeenten zich (via de VNG) gecommitteerd hebben. We moeten minimaal doen wat nodig is om deze doelen te halen, ook in Hilversum. Daarbij is een rolverdeling afgesproken, waarbij gemeenten vooral verantwoordelijk zijn voor de opwek van duurzame energie op land middels windmolens en zonnepanelen (RES) én voor de gebouwde omgeving: het verbruik van energie in huizen en andere gebouwen (TVW). Met de aanpak van de mobiliteit, landbouw en industrie hebben gemeenten soms wel te maken, maar zijn andere partijen leidend. Bovenop de nationale opdracht heeft de gemeenteraad zichzelf de opdracht gegeven om in 2040 geen aardgas meer nodig te hebben in de gemeente.

Transitie

Het doel is duidelijk, de weg erheen nog niet helemaal. Dat is inherent aan een transitie: oude gewoonten en structuren werken niet meer (voldoende), nieuwe ontstaan en gaan zich ontwikkelen. Dat is soms onzeker en verwarrend en vergt van alle betrokkenen veel meer flexibiliteit en veranderingsgezindheid dan voorheen. Tegelijk biedt een transitie veel kansen voor vernieuwing en verbetering. Zo wordt de energiemarkt niet langer exclusief bepaald door een paar multinationale bedrijven, maar ontstaan er tal van kleine alternatieven, al dan niet in coöperatieve vorm. Daardoor kunnen bewoners veel meer betrokken raken bij hun eigen energievoorziening, daar zelfs eigenaar van worden of mede producent. Maar om dat te organiseren is nogal wat nodig in technische, juridische, financiële, organisatorische en sociaal-maatschappelijke zin.

Dat vergt veel inzet van alle betrokkenen, bewustwording, communicatie en enthousiasme. En die is er in Hilversum, bij buurtinitiatieven, energiecoöperaties, De Hilversum100 als platform en een toenemend aantal ondernemers. Dat hele netwerk is de afgelopen jaren mede gevormd en gefaciliteerd door de gemeente. En dat is de basis voor de volgende stap in de transitie: opschaling. Een schaalsprong in zowel de opwek van schone energie als in de beperking van het verbruik daarvan. Om dat uit te kunnen voeren is een professionalisering nodig in de aanpak, zeker ook bij de energiecoöperatie(s). In Hoofdstuk 6 meer daarover.

3. Opwek van duurzame energie, Regionale Energie Strategie (RES)

3.1 De RES in 2021

Doel	Begroot
RES - Bijeenkomsten	€5000
Totaal	**€5.000**

Voor het zomerreces van 2021 wordt de RES 1.0 vastgesteld door de raad, om vervolgens elke 2 jaar herzien te worden. In de Concept RES (vastgesteld in 2020) zijn verschillende zoekgebieden voor zonnepanelen in Hilversum gedefinieerd. De zoekgebieden voor windmolens zijn door de raad geschrapt uit de concept-RES, vanwege de veronderstelde landschappelijke impact. De uitwerking van de zoekgebieden voor zonnepanelen naar concrete projecten is verdeeld: de gemeente pakt de specifieke locaties zelf op, voor de generieke locaties (zonnepanelen op grote daken, op parkeerplaatsen en op geluidschermen) werken we daarin samen met de regio Gooi en Vechtstreek. Daarnaast wordt dit jaar samen met de regio en de Participatiecoalitie bekeken of er nog meer plaatsen zijn waar een zonnepark(je) zou kunnen komen, zonder dat het afbreuk doet aan natuur en landschap. De gemeente is aan zet om de mogelijkheden en onmogelijkheden van de specifieke zoekgebieden verder te onderzoeken. Dat doen we in 2021 voor de volgende gebieden:

3.2 Opwekken zonne-energie

Doel	Begroot
Parkeerdaken: Start pilot in 2021	€5.000
Zon Vliegveld: SDE++ subsidie aanvragen	€32.500
Green Deal Zon op dak	€21.500
Zon op dak projecten: 5000 zonnepanelen	€45.000
Subsidie Hilverzon	€47.300
Monitoren	-
Totaal	**€151.300**

Zon op Parkeerplaats
Dit jaar onderzoeken we samen met de regio Gooi en Vechtstreek of het mogelijk is om zonnepanelen te plaatsen op grotere parkeerterreinen. We starten samen met energiecoöperatie HilverZon een haalbaarheidsonderzoek op het Mediapark en mogelijk een tweede met HET in Kerkelanden. Indien het haalbaar blijkt, volgt de planvormingsfase met participatie en daarmee de start van een eerste pilot eind 2021.

Zon op een deel van Vliegveld Hilversum
In januari 2021 is een verkenning gestart naar de mogelijkheden voor zonnepanelen bij vliegveld Hilversum. In deze verkennende fasen onderzoeken we of het mogelijk is zonnepanelen te plaatsen en onder welke voorwaarden. Hierbij kijken we naar verschillende aspecten, zoals veiligheid voor het vliegverkeer, landschappelijke inpassing, natuurwaarden, het draagvlak en eventuele koppelkansen. De resultaten van de verkenning worden in juli aan de raad aangeboden. Bij akkoord van de raad, start de projectfase. Het streven is om in 2021 een Omgevingsvergunning aan te vragen.

Green Deal Zon op dak
De Green Deal coach heeft opdracht gekregen om ondernemers te benaderen die beschikken over potentieel geschikte grote daken voor de plaatsing van zonnepanelen. Hij was al actief als Green Deal coach kantoren en bedrijfsgebouwen, dus dat sluit goed aan. Doel is om op deze manier versnelling te brengen in het totaal aantal vierkante meters opwek van zonnestroom in Hilversum. Met datzelfde doel voeren we een project uit in de Schrijversbuurt bij particuliere huiseigenaren. Als dit succesvol is, kan dat in andere buurten gekopieerd worden. Beide deelprojecten gaan in goed overleg met de energiecoöperatie HilverZon: particulieren maken gebruik van de collectieve inkoopactie van de corporaties en daar waar bedrijven dakoppervlak 'teveel' hebben voor eigen gebruik, kan HilverZon dat wellicht benutten voor een Postcoderoosproject.
Doel 2021: 5000 zonnepanelen er bij op grote daken.

Zon op dak projecten
Vanuit de provincie wordt een duurzame ontwikkeling na de coronacrisis gestimuleerd. Er komen verschillende subsidies beschikbaar om verduurzaming van bedrijventerreinen te realiseren. Waar mogelijk sluiten we hierbij aan en ondersteunen we ondernemers om deze subsidies aan te vragen. Veel van deze subsidies zijn (ook) geschikt voor het realiseren van zon op dak. Hierin werken we nauw samen met de regio Gooi- en Vechtstreek en ook met de organisaties van bedrijven in Hilversum, zoals bedrijfsvereniging Hilversum Zuid-West. Doel 2021: zie hierboven.

HilverZon
Naast het geven van isolatieadvies met energiecoaches, is het belangrijkste doel van de energiecoöperatie HilverZon om Postcoderoosprojecten (PCR) te realiseren. In een PCR-project kunnen particulieren zonnepanelen kopen op een (groot) dak bij hen in de buurt en zo van relatief goedkope (eigen) duurzame elektriciteit gebruik maken. De organisatie van dat systeem ligt bij de coöperatie, de dak-eigenaar krijgt een kleine vergoeding. HilverZon heeft begin 2021 een wachtlijst van bijna 2000 panelen voor een Postcoderoosproject. De gemeente ondersteunt HilverZon met subsidie om dit alles mogelijk te maken en uit te breiden. Een eenmaal gerealiseerd PCR-project wordt betaald uit de opbrengsten van de elektriciteit. Vanaf 1 april 2021 is de wetgeving voor Postcoderoosprojecten gunstiger geworden, zodat de mogelijkheden toenemen om dit te realiseren.
Doel 2021: wachtlijst wegwerken, dus 2000 zonnepanelen erbij in Postcoderoos.

HET (Hilversumse Energie Transitie)
De energiecoöperatie HET is ook op verschillende gebieden actief. Meest in het oog springend is het elektrische deelauto project, uniek in zijn soort in Nederland. Maar HET coördineert ook energiecoaches, onderzoekt alternatieve warmtesystemen en geïntegreerde energie oplossingen en probeert steeds meer Hilversummers te informeren over de kansen die duurzame energie hen biedt.

Monitoren
Om de komende jaren beter te kunnen bepalen wat er precies moet gebeuren, is het belangrijk om goed zicht te hebben op de cijfers: wat is het doel precies en welk deel daarvan is al gerealiseerd? Hoeveel energie is er nodig en hoeveel wekken we duurzaam op? Op welke plaats? Op welk moment? Ook belangrijk voor het plannen van aanpassingen in het netwerk en voor de behoefte aan energieopslag. We gaan dit jaar uitzoeken welke monitoringsinstrumenten daar het best bij passen, aansluitend op regionale en nationale methodieken. Belangrijk daarbij is dat de monitoring aansluit bij de behoefte aan controle, met name door de gemeenteraad: het moet duidelijk zijn of we doen wat we beloven en welk effect dat heeft. Dit nieuwe systeem van monitoring wordt opgenomen in het dit jaar te ontwikkelen meerjarenprogramma.

4. Energie besparen en richting aardgasvrij: Transitievisie Warmte

4.1 Transitievisie Warmte (TVW)

Doel	Begroot
TVW	€60.000
VerKEN	€5000
Totaal	**€65.000**

Het motto blijft isoleren, isoleren, isoleren. Dat is de eerste stap naar energie besparing en het creëren van een comfortabelere woning, met lagere energielasten. We bereiden ons onderhand wel zorgvuldig voor op aardgasvrij wonen in de toekomst. We onderzoeken onder meer welke alternatieve warmtebronnen in de gemeente beschikbaar zijn en welke kansen dit biedt voor de gebouwde omgeving. Dat krijgt een plek in de eerste Transitievisie Warmte (TVW) Hilversum. Eind dit jaar krijgt de gemeenraad dit plan ter vaststelling voorgelegd.

We werken samen met onze partners en inwoners aan de TVW. We willen namelijk niet alleen alle kansen voor energie besparen in beeld brengen, maar ook alle zorgen, dilemma's en mogelijkheden die de samenleving ziet en ervaart inzichtelijk maken. Ook die zaken krijgen een plek in de visie, zodat we de aandacht kunnen vestigen op de onderwerpen die ontwikkeling behoeven en waar we, zowel met onze inwoners en partners als met het rijk, over in gesprek moeten gaan. Met de TVW willen we tegelijkertijd ook duidelijkheid bieden aan onze samenleving over de transitie naar een aardgasvrije en uiteindelijk klimaat-neutrale gemeente en hoe we hier gezamenlijk willen komen. Wat kunnen bewoners en partners nu al doen om energie te besparen? En waar kunnen ze beter nog even mee wachten? Waarom willen we energie besparen? Hoe kunnen we samen aan de slag? Is er toegankelijke informatie beschikbaar?

Eén ding is duidelijk: niemand gaat voorlopig gedwongen van het aardgas af. Over vijf jaar wordt de Transitievisie Warmte herzien aan de hand van de ontwikkelingen en kennis die dan beschikbaar is.

Geothermie/Proefboringen
Geothermie (aardwarmte van grote diepte) heeft in Hilversum in theorie een behoorlijke potentie om als midden- en /of hoge temperatuurbron voor warmtenetten te dienen en zo een alternatief te vormen voor het gebruik van aardgas. Maar de beschikbaarheid van geothermie is onzeker omdat er weinig bekend is van de diepe ondergrond. Om de mogelijkheden van geothermie verder in beeld te brengen is er een haalbaarheidsonderzoek nodig. De gemeente kan dat niet zelf: de kennis ontbreekt en het financiële risico is groot.

Daarom is het van belang dat een consortium van bedrijven eind 2020 een opsporingsvergunning heeft aangevraagd, om onderzoek te mogen doen naar geothermie en het realiseren van geothermiecentrales, onder andere in Hilversum. De gemeente is blij met deze aanvraag, omdat hierdoor duidelijk kan worden in hoeverre geothermie een bijdrage kan gaan leveren aan de warmtevoorziening in Hilversum. De procedure schrijft voor dat het Ministerie van EZK (bevoegd gezag) een adviesaanvraag doet bij de Provincie. Via de Provincie worden relevante overheden betrokken om advies te geven, waaronder de gemeente Hilversum. De gemeente staat er in beginsel positief tegenover, maar blijft wel graag betrokken om lokale aspecten onder de aandacht te brengen. Overigens is voor een proefboring ook altijd een gemeentelijke Omgevingsvergunning vereist, waarin bepaalde voorwaarden opgenomen kunnen worden.

Concrete acties voor 2021

- Advisering op Opsporingsvergunningaanvraag;
- Mogelijk regionale verkenning uitvoeren (haalbaarheidsonderzoek geothermie / interpreteren SCAN-data, etc.) door consortium op eigen initiatief, na verlening opsporingsvergunning.

Vereniging Kerkelanden Energie Neutraal (VerKEN)
In 2020 is met betrokkenheid van energiecoöperatie HET onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om een alternatieve warmtevoorziening te maken voor de woningen en bedrijven in de wijk Kerkelanden, gebruikmakend van de warmte uit oppervlaktewater van het Hilversums Kanaal. Begin 2021 is het eindrapport opgeleverd. De positieve bijkomstigheid van het in 2020 verrichtte onderzoek is, is dat er vanuit de buurt een groep mensen actief is geworden ter bevordering van de energietransitie onder de naam Vereniging Kerkelanden Energie Neutraal (VerKEN). Dat biedt perspectief om verder te gaan, te beginnen met bewustwording van bewoners en de isolatie van woningen. Dit jaar wordt een opstartsubsidie aan VerKEN verstrekt. Samen met VerKEN wordt op basis van het onderzoek in 2020 besloten tot een vervolg. Hoe dit er precies uit gaat zien is nog niet bekend en mede afhankelijk van de vraag en mogelijkheden vanuit de bewoners in Kerkelanden.

4.2 Proeftuin Aardgasvrije Wijken

Doel	**Begroot**
Co-financiering PAW	€35.000
Hilversumse Meent subsidie provincie N-H	€58.053
co-financiering provinciale subsidie	€20.000
Totaal	**€113.053**

Eind oktober 2020 werd bekend dat de aanvraag onder het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) van het Rijk is toegekend. Dit betekent dat er ondersteuningsmiddelen zijn vrijgekomen en extra toegang is tot kennis- en leernetwerken. Na de toekenning is samen met de stakeholders een kwartiermaker gezocht om deze opschaling van de wijkaanpak vorm te gaan geven. Begin 2021 is de kwartiermaker gestart.

In 2021 wordt, waar mogelijk samen met betrokken organisatie en bewoners, gewerkt aan:

- Het invullen en operationaliseren van de PAW-organisatie conform de aanvraag;
- Het opstellen van een PAW-uitvoeringsplan, samen met betrokken organisaties en bewoners. Daarin worden o.a. afspraken gemaakt ten aanzien van de aansturing, verantwoordelijkheden en rollen, organisatie, planning, deelprojecten en de samenhang daartussen en de financiën;
- Het opzetten van een goede rapportage systematiek, naar stakeholders, college van B&W, de Gemeenteraad en het Rijk;
- Een verdiepende analyse van warmtescenario's.

Onderdeel van het uitvoeringsplan is ook nadere uitwerking op onderdelen/onderwerpen die ook voor 2021 op de rol staan:

- Arrangementen voor particuliere woningeigenaars en woningcorporaties;
- Campagne staalkaarten (isolatiematregelen);
- Opstellen financiële menukaart PAW eigenaar-bewoners (incl. benodigde verordeningen).

De focus ligt op het PAW-deel van de Meent (ongeveer 1/3 deel van de wijk). Naast de basisvoorzieningen die er voor elke inwoner van Hilversum zijn, zoals het Duurzaam Bouwloket, kunnen Meentbewoners buiten het PAW-gebied profiteren van de kennis en ervaring die opgedaan wordt in het PAW-gebied. Daar waar kansen voor uitwisseling en of verbreding zich voordoen worden die benut.

Ook spannen we ons in om een Provinciale subsidie die wij in 2020 ontvingen, maar gezien de coronacrisis en herijking van het project door de PAW-toekenning nog niet hebben kunnen inzetten, in 2021 in te zetten. Deze subsidie is bedoeld voor het uitvoeren van een verdiepende analyse naar warmtescenario's en het opstellen van arrangementen voor bewoners.

4.3 Energie Besparen

Doel	**Begroot**
Green Deal Media	€42.500
Green Deal Kantoren	€40.000
Warmteonderzoek Arenapark	€10.000
HET rijdt op zon afronding fase 4	€11.100
HET Energie Bespaar Meetups	€4.650
RRE	€74.543
RREW	€150.000
Opdracht Hilverzon coördinatie energiecoaches	€22.000
subsidie H100	€47.500
Inlenen medewerker duurzaamheidslening	€25.000
Totaal	**€427.293**

Green Deal Media
Bij het aangaan van de Green Deal Media was de intentie om dat tenminste voor een periode van 4 jaar te doen. Die periode loopt einde 2021 af. Dit jaar kan een jaar worden waarin de gesprekken, plannen, voorbereidingen en subsidieaanvragen tot uitvoering leiden. Het Mediapark is potentieel heel interessant vanuit oogpunt van verduurzaming: veel grote daken, te overkappen parkeerplaatsen, veel energieverbruik, een werkend warmte/koudenet en zowel draagvlak als potentieel financiële mogelijkheden om een en ander te realiseren. De stappen die in 2021 gezet kunnen worden zullen bepalen of en op welke wijze de Green Deal Media ook in 2022 gecontinueerd wordt. Doel voor 2021: 11.000 zonnepanelen plaatsen op daken en haalbaarheidsonderzoek zon op parkeerplaats uitvoeren.

Green Deal kantoren
Veelal in combinatie met 'Zon op dak'-projecten, is de Green Deal Coach in de kantorenmarkt bedrijven aan het stimuleren om tot energiebesparing over te gaan. Dat zijn taaie en vaak langjarige trajecten, waarbij recente wetgeving gelukkig stimuleert. Ook voor deze Green Deal geldt dat de resultaten in 2021 bepalend worden voor de vraag of het project in 2022 gecontinueerd zal worden in de huidige opzet. Doel 2021: tenminste 10 bedrijven aanzetten tot besparingsmaatregelen.

Warmteonderzoek Arenapark
De biomassacentrale die zorgt voor verwarming van de bedrijfsgebouwen van het Arenapark, wordt niet langer als duurzaam gekwalificeerd. De gemeente wil in gesprek met de eigenaar over duurzamere mogelijkheden en laat daarom in 2021 uitzoeken wat daarvoor goede, duurzame alternatieven zijn, gezien de huidige constructie op technisch en juridisch gebied. Doel 2021: duidelijkheid over te nemen stappen om een alternatieve warmtebron in te zetten.

Green Deal HET (deelauto's)
In 2020 zou het project 'HET Rijdt op zon' eindigen. Echter de Coronacrisis gooide roet in het eten. In 2021 wordt dit project nog afgemaakt. Intussen is er wel een uniek autodeelproject van de grond gekomen, dat gebruik maakt van elektrisch aangedreven auto's. In 2021 zal met HET gesproken worden op welke wijze continuering en opschaling mogelijk is en welke rol de gemeente daarin zal kunnen of moeten hebben. Doel 2021: continueren en opschalen.

HET Energie Bespaar Meetups
Ook dit project zou vooral in 2020 plaatsvinden, maar dat is niet gelukt door de coronamaatregelen. De bedoeling is om het nu in 2021 te realiseren. Het doel van deze aanpak is om mensen bij elkaar te brengen om zo te delen wat de beste energiebesparende maatregelen zijn die je in je huis kunt doen. Succesverhalen tussen burgers onderling stimuleren het best, is de gedachte en eerder gebleken uit onderzoek elders. Doel 2021: 20 Bespaar meetups/140 personen.

Opdrachten energiecoöperaties

RRE
In 2020 is gestart met het uitvoeren van de RRE (Regeling Reductie Energiegebruik) regeling. Hiervoor worden gesprekken gevoerd door energiecoaches bij particuliere huiseigenaren en tegoedbonnen uitgereikt om energiebesparende maatregelen te treffen in de woning. De energiecoöperaties HET en HilverZon voeren deze actie in samenwerking uit. Zij beschikken allebei over een flink aantal opgeleide vrijwilligers die als energiecoach inzetbaar zijn. Het is de bedoeling dat er nog minstens 250 gesprekken plaatsvinden in 2021, voorlopig voornamelijk online. Om nog meer mensen te stimuleren hun huis te isoleren, wordt een warmtescan uitgevoerd bij circa 1250 woningen vanuit het RRE budget. Met de uitkomsten van deze scan verwachten we nog meer vraag naar energiecoachgesprekken. De verschillende aanpakken geven ons inzicht in de effectiviteit, die we kunnen gebruiken voor het verhogen van de resultaten in het vervolg. De RRE-regeling is verlengd tot einde 2021 en zal daardoor waarschijnlijk deels overlappen met de uitvoering van de RREW-regeling.

RREW
Eind 2020 is er een subsidieaanvraag gedaan voor de RREW (Regeling Reductie Energiegebruik Woningen) regeling van het rijk. Het doel van deze regeling is om huurders en eigenaar-bewoners te stimuleren energie te besparen in hun woning. Door deze regeling vermindert de CO_2-uitstoot en verlagen de woonlasten. De huurders en eigenaar-bewoners worden zich bewust van hun mogelijkheden om energie te besparen. De RREW is een vervolg op de RRE. Bij de RREW moeten ook huurders betrokken zijn. Bij de RRE was deze doelgroep uitgesloten. Deze subsidie is toegekend voor de jaren 2021 en 2022. Met dit budget zullen onder andere energiecoaches worden ingezet om adviezen te geven en tegoedbonnen uit te delen voor kleine energiebesparende maatregelen in en om het huis. Doel voor 2021 is om de organisatie op te zetten en 200 coachgesprekken te voeren.

Coördinatie Energiecoaches
Energiecoöperatie HilverZon verzorgt de coördinatie van de werkzaamheden van de meeste energiecoaches, hun begeleiding en opleiding. Zij doen dit overigens in nauwe samenwerking met HET, de andere energiecoöperatie. Om deze belangrijke schakel in het informeren en stimuleren van huiseigenaren en huurders goed te laten verlopen, hebben zij daartoe een opdracht gekregen van de gemeente.

Hilversum100
Het duurzaamheidsplatform Hilversum100 is begin 2021 officieel een stichting geworden. Op basis daarvan is subsidie aangevraagd bij de gemeente, waarmee de financieringsstructuur veranderd is (tot nog toe functioneerde Hilversum100 financieel op ad-hoc basis). Naast een beperkte subsidie van de gemeente van maximaal € 50.000, is H100 op zoek naar bijdragen van andere partners (organisaties, bedrijven) en zijn zij in de markt voor concrete opdrachten op het gebied van duurzaamheid (breder dan energietransitie). H100 organiseert in 2021 een veelheid aan bijeenkomsten, acties en initiatieven, veelal met inzet van vrijwilligers. De subsidie is bedoeld om de organisatie draaiende te houden, ruimtes te huren en publiciteit te maken op het gebied van de energietransitie en de verbindingen met aanpalende duurzaamheidsterreinen.

Overige

Duurzaamheidslening
We merken dat de duurzaamheidslening steeds populairder wordt. In het najaar van 2020, bij het ophogen van het budget voor de duurzaamheidslening, is al vastgesteld dat de verordening verouderd was. In 2021 gaan we de verordening updaten en meer leenvormen toevoegen. De huidige duurzaamheidslening is een consumptief krediet. Echter de SVN biedt ook mogelijkheden om andere leenvormen mogelijk te maken. In 2021 onderzoeken we of we de regeling verder kunnen uitbreiden met meer leenvormen en het verder ophogen van het budget. Dit vereist ook een nieuwe verordening.

Grote projecten
Voor de grote projecten in het stationsgebied, arenapark en 1221 werken we met ontwikkelaars aan visies en ambities voor energieneutraal en waar mogelijk energiepositief bouwen. De uitdaging hierbij is een afweging te maken tussen energieopwekking, isolatie, ventilatie, circulair, klimaat-adaptief en natuur-inclusief bouwen. In het uiteindelijke plan moeten al deze onderwerpen met elkaar samenvallen. Vanzelfsprekend zoeken we in deze trajecten naar koppelkansen met de gebouwde omgeving in de buurt. Uitgangspunt is dat de wijken uiteindelijk slim met elkaar verbonden zijn.

Leidraad duurzaam bouwen en ontwikkelen
We stellen in 2021 een Leidraad duurzaam bouwen en ontwikkelen op. Hierin staan alle nationale, regionale en lokale wetgeving en onze lokale Hilversumse ambities gebundeld. Ontwikkelaars kunnen dit document gebruiken om in één oogopslag te zien waar ze aan moeten voldoen en om een extra duurzaamheidsimpuls te geven aan het bouwplan. De Leidraad zelf is geen nieuw beleid, wel een nieuw instrument om duurzaamheid vanaf het begin bij elk plan te betrekken, inclusief energie. De doelgroep zijn partijen die ruimtelijk ontwikkelen, van klein tot groot en het betreft zowel renovatie als nieuwbouw.

Belangrijk binnen Hilversum is dat ook in de Welstandsnota aandacht komt voor de energietransitie. Er zijn heel veel aanpassingen aan gebouwen mogelijk, zonder dat het beeld (teveel) verstoord raakt. De reflex dat er niets mag veranderen aan beeldbepalende panden is niet langer houdbaar.
Tot slot dragen we bij aan de monumentenvisie, waarin we kaders stellen om de gemeentelijke monumenten te verduurzamen in balans met de cultuur-historische waarden.

5. Communicatie

Doel	Begroot
Inlenen senior communicatieadviseur (24 u/pw)	€65.000
Inlenen junior communicatie adviseur (20 u/pw)	€37.000
Overige, bijv.(flyers/poster, beeldmateriaal, etc.	€20.350
Totaal	**€124.350**

In dit overgangsjaar wordt opnieuw gekeken naar het zo belangrijke aspect van een goede communicatie over de energietransitie in Hilversum. We evalueren de nieuw gekozen positie en wat die betekent voor de benutting van de verschillende communicatiekanalen en de keuzes die we daar in de afgelopen jaren over hebben gemaakt.

In 2021 richt de externe communicatie zich op:

- Het informeren over de mogelijkheden en kansen om de woning of het bedrijf te verduurzamen, inclusief subsidiemogelijkheden en duurzaamheidsleningen.
- het informeren waar bewoners en ondernemers hulp en ondersteuning kunnen krijgen, denk aan de energiecoaches van de energiecoöperaties en het duurzaam bouwloket.
- Het betrekken van bewoners en ondernemers bij projecten en planontwikkeling zoals de Transitievisie Warmte en zonneprojecten zoals bij het vliegveld.
- Het zichtbaar maken van duurzame daden van bewoners/ondernemers en van onszelf middels verhalen. Daarin adresseren we wat bewoners nu al zelf kunnen doen (zowel kleine als grote ingrepen), wat dat oplevert en waar ze terecht kunnen voor informatie en ondersteunen en hoe ze kunnen meedoen.

Middelen die we hierbij inzetten zijn onder meer

- Website www.hilversum.nl/aardgasvrij
- Maandelijks digitale nieuwsbrief Hilversum Aardgasvrij
- Minimaal twee keer per maand inzet social media met tips, verhalen en mogelijkheden.
- Delen tips en adviezen van het Duurzaam Bouwloket
- Iedere maand publicatie bewonersverhaal (artikel of filmpje)
- Promotieactie voor de RRE subsidie
- Promotieactie voor de RREW subsidie
- Eenduidig messagehouse

In de communicatie zoeken we zoeken verbinding en bundelen krachten met initiatieven in de stad, zoals de energiecoöperaties en Hilversum100. Ook het Duurzaam Bouwloket is hierin een belangrijke partner. Op onderdelen werken we ook samen met de regio Gooi- en Vechtstreek en de energieregio Noord Holland Zuid.
Dit jaar zal er ook veel communicatie en participatie-inzet zijn op de PAW Meent. Samen met partners werken we hiervoor de plannen uit. Verschillende middelen worden ingezet zoals enquête, bijeenkomsten, oploopjes, maandelijkse nieuwsbrief, huis-aan-huis nieuwsbrief, wijkblad, bewonersbrieven.
Als laatste zal dit jaar ook meer inzet zijn op interne communicatie binnen de gemeente. Veel collega's zijn aan de zijlijn of op thema's betrokken bij de energietransitie. Het is belangrijk dat zij aangehaakt blijven in de stappen die we zetten en goed op de hoogte zijn van alle ontwikkelingen. Bovendien moet de energietransitie ook onderdeel worden van ander beleid, zodat drempels weggenomen worden, combinatiekansen benut worden en juiste prioriteiten gesteld worden.

6. Programma en Organisatie

Doel	Begroot
EDB	€76.000
klimaatverbond rapport/lidmaatschap	€14.500
Inhuur senior adviseur/accountmanager	€80.000
Totaal	**€170.500**

Bestuurlijke samenwerking en financiering

Op hoofdlijnen heeft de rijksoverheid de regie genomen met de opstelling van het Klimaatakkoord en de uitwerkingen daarvan. Dat heeft geleid tot de Regionale Energie Strategie (RES) en de aanpak via de Transitievisie Warmte (TVW) die elke gemeente uiterlijk in 2021 moet vaststellen. Veel van de inzet van de gemeente is een direct gevolg van, of anders te relateren aan de RES of de TWV.

De RES heeft ook geleid tot een nieuwe schaal van samenwerking: de energie(deel)regio. Hilversum maakt deel uit van de energieregio Noord-Holland Zuid en van de deelregio Gooi- en Vechtstreek, het regionale verband dat al bestond. De provincie is een belangrijke ondersteuner en facilitator van de energieregio geworden. Ook andere bestaande regionale organisatievormen, zoals de Metropool Regio Amsterdam en het Economic Board Utrecht zijn een rol gaan spelen in de energietransitie. Er is een breed gedeeld besef dat samenwerking tussen verschillende overheden en ook met bijvoorbeeld netbeheerders een voorwaarde is voor het realiseren van de energietransitie. Met name het rijk heeft de taak om de energietransitie juridisch mogelijk te maken en met subsidies, heffingen en fondsen te ondersteunen. De gemeente kan daarmee –veelal in regionale afstemming- de uitvoering coördineren en maatwerk leveren.

De gemeente zal zich actief (blijven) inzetten om financiering van het rijk te bepleiten en daar waar dat al mogelijk is, er gebruik van te maken. Datzelfde geldt voor provinciale en Europese subsidies. Niet alleen burgers en bedrijven moeten financieel ondersteund worden in de energietransitie, ook de gemeente moet investeren. Een recent advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (Van Parijs naar Praktijk, ROB, januari 2021) geeft aan dat de gemeenten in Nederland jaarlijks € 600 miljoen extra nodig hebben om het Klimaatakkoord uit te voeren, om voldoende personeel in te zetten op de uitvoering van de maatregelen. Voor Hilversum is berekend dat er vanaf nu tot in elk geval 2030 circa 20 fte nodig zijn voor de energietransitie. De verwachting is dat het nieuwe kabinet mogelijkheden gaat bieden om dit (ten dele) te financieren.

Samenwerking binnen Hilversum

Binnen Hilversum zijn twee energiecoöperaties ontstaan: HilverZon en HET. Maar ook bijvoorbeeld in De Meent en Kerkelanden zijn burgerinitiatieven van de grond gekomen die als doel hebben om de energietransitie te versnellen. Daarnaast is op het bredere vlak van duurzaamheid, waar energie een belangrijk onderdeel van is, het platform Hilversum100 opgericht. Een netwerk van individuen, ondernemers en organisaties met als doel om door verbinding van initiatieven de duurzame ontwikkeling in Hilversum te stimuleren.

Deze burgerinitiatieven zijn uitermate belangrijk voor het bereiken van burgers, het betrekken van steeds meer mensen bij de energietransitie, zodat die uiteindelijk van iedereen wordt. Want dat is wel wat er nodig is: elk individu, elk huis en elk bedrijf krijgt te maken met nieuwe manieren van koken, verwarmen, autorijden, etc.

Organisatie van samenwerking

De manier waarop de gemeente met deze maatschappelijke initiatieven omgaat verandert. Als uitwerking van zowel de aanbevelingen van de Rekenkamer als de conclusies uit het rapport van het Klimaatverbond Nederland, zal gewerkt worden aan een duidelijke rolverdeling, een heldere communicatie daarover en een meer zakelijke en professionele verhouding. Met heldere afspraken over gezamenlijke doelen. Alleen dan kunnen we de opschaling mogelijk maken die nodig is om het Klimaatakkoord uit te voeren.

Tegelijkertijd vergt een schaalsprong professionalisering. Een energiecoöperatie kan een goede rol spelen als lokaal energiebedrijf, eigenaar van opwekcapaciteit van duurzame energie en bijvoorbeeld ook van een wijk-warmte-voorziening. Maar voor de noodzakelijke groeisnelheid en omvang die deze nieuwe fase van opschaling vergt, is meer kennis, kunde, continuïteit en financiële soliditeit noodzaak. Dat kan niet meer met alleen maar vrijwilligers, dat vergt een professionele organisatie van voldoende grootte. Zo'n professionele energiecoöperatie kan alleen bestaan bij voldoende marktomvang, er moet immers geld verdiend worden om de professionals te betalen. De omvang van de gemeente Hilversum lijkt minimaal nodig voor één professionele energiecoöperatie, ook al omdat de mogelijkheid om te verdienen met de opwek van duurzame energie beperkt is. Elders in Nederland hebben energiecoöperaties vaak inkomsten uit de exploitatie van windmolens of grote zonneparken, de politieke keuze in het Gooi maakt dat op dit moment niet mogelijk.

Energiecoöperaties en bewonersinitiatieven

In de afgelopen jaren is Hilversum verrijkt met zelfs twee stevige energiecoöperaties: HilverZon en later ook HET. Bovenstaande impliceert dat er maar één door kan groeien naar het benodigde professionele niveau, zodat er keuzes nodig zijn. Een vérgaande vorm van samenwerking of fusie van beide coöperaties lijkt daarbij de meest voor de hand liggende optie. De gemeente zal dat waar nodig ondersteunen, of –mocht die samenwerking niet lukken- kiezen voor één coöperatie. Doel is om dit proces in 2021 af te ronden.

Overige bewonersinitiatieven op het gebied van de energietransitie, zoals ontstaan in De Meent en in Kerkelanden, zijn een belangrijke aanvulling op de professionele energiecoöperatie. Dat blijven vrijwilligersorganisaties, met een sterke binding met de inwoners in een wijk. De gemeente ondersteunt die initiatieven.

Energie Diensten bedrijf

In 2020 is het regionale Energie Diensten Bedrijf (EDB) opgericht als stichting. De reden is dat een dergelijke organisatie nodig is om de schaalsprong in verduurzaming van de gebouwde omgeving waar te kunnen maken. Het doel van het EDB is dat het organiseert: als iemand zijn huis wil verduurzamen, dan zijn er een hele reeks stappen nodig om dat gerealiseerd te krijgen. Informatie over mogelijkheden, technieken, subsidies, advies, offertes, aannemers, installateurs, etc. moet overzichtelijk en op het juiste moment beschikbaar zijn. Door nauwe samenwerking van de energiecoöperaties (energiecoaches), het Duurzaam Bouwloket (informatie en advies), kennisinstituten en opleidingen en de bouw- en installatiebedrijven binnen het EDB, moeten het voor de huiseigenaar gemakkelijk maken. In 2021 wordt deze samenwerking verder vormgegeven en opgeschaald. De energiecoöperaties zullen daarbij met hun energiecoaches in de meeste gevallen de ingang vormen voor inwoners om in contact te komen.

Bedrijven

Bedrijven zijn op verschillende manieren belangrijk in de energietransitie. Ze gebruiken vaak relatief veel energie, ze beschikken vaak over grote daken om met zonnepanelen energie op te wekken en er zijn steeds meer bedrijven zelf werkzaam in de energietransitie. De gemeente werkt nauw samen met de organisaties van bedrijven om hen te helpen met de verduurzaming van bedrijf en bedrijventerrein, via de Green deal coaches of door het organiseren van subsidies.

7. Begroting

3. Opwekken zonne-energie		
	RES - Bijeenkomsten	€ 5.000
	Zon op vliegveld	€ 32.500
	Grean Deal zon op dak	€ 21.500
	Zon op dak projecten	€ 45.000
	Subsidie Hilverzon	€ 47.300
	Totaal	**€ 151.300**
4.1 Transitievisie Warmte		
	Transitie Visie Warmte	€ 60.000
	VerKEN	€ 5.000
	Totaal	**€ 65.000**
4.2 Proeftuin Aardgasvrije wijken		
	Hilversusme Meent niet PAW co-finaciering provinciale subsidie	€ 20.000
	Hilversusme Meent subsidie provincie N-H	€ 58.053
	Co-financiering PAW	€ 35.000
	Totaal	**€ 113.053**
4.3 Energie besparen		
	Green Deal Media	€ 42.500
	Green Deal Kantoren	€ 40.000
	Warmtenetonderzoek Arenapark	€ 10.000
	HET rijdt op zon afronding fase 4	€ 11.100
	HET Energie Bespaar Meetups	€ 4.650
	RRE	€ 74.543
	RREW	€ 150.000
	Opdracht Hilverzon coördinatie energiecoaches	€ 22.000
	Subsidie H100	€ 47.500
	Inhuur medewerker duurzaamheidslening	€ 25.000
	Totaal	**€ 427.293**
5. Communicatie		
	Inlenen senior communicatieadviseur (24 u/pw)	€ 65.000
	Inlenen junior communicatie adviseur (20 u/pw)	€ 37.000
	Overige, bijv. flyers/poster, beeldmateriaal, etc.	€ 22.350
	Totaal	**€ 124.350**
6. Programma organisatie		
	EDB	€ 76.000
	klimaatverbond rapport/lidmaatschap	€ 14.500
	Inhuur senior adviseur/accountmanager	€ 80.000
	Totaal	**€ 170.500**
EindTotaal		**€ 1.051.496**
Dekking	**Meerjarig begroot programma "Energietransitie 2021-2025"**	**€ 657.900**
	Warmte transitie Kerkelanden. Provinciale subsidie 2019	€ 26.000
	Hilversumse Meent aardgasvrij. Provinciale subsidie	€ 58.053
	RREW**	€ 150.000
	RRE***	€ 74.543
	Decembercirculaire 2019/2020/2021*	€ 85.000
	Eindtotaal	**€ 1.051.496**

*Mits de overheveling van budget goedgekeurd wordt door de raad

**De RREW is een rijksubsidie van €510.000 te besteden in 2021

*** De RRE is een rijksubsidie van €90.000 te besteden in 2020 en 2021

Bijlage 1: aanbevelingen Rekenkamer

In haar rapport 'Betrokkenheid van inwoners bij de Hilversumse energie- en warmtetransitie' van januari 2021, geeft de Rekenkamer 8 aanbevelingen mee aan het college van B&W. Het college heeft de raad gemeld deze aanbevelingen over te nemen. Hieronder geven we per aanbeveling aan op welke manier dat binnen dit jaarplan vorm krijgt.

1. Accepteer dat de gemeentelijke rol niet vaststaat maar continu wisselt. Blijf daarom afhankelijk van waar de situatie om vraagt, zoeken naar de best passende rol. Zorg voor een helder afwegingskader om de best passende situationele rol beter te kunnen bepalen. De reeds uitgevoerde stakeholdersanalyse kan hiervoor de basis vormen.

We zullen hiervoor onze eerdere stakeholdersanalyse, het opgestelde kader van de Argumentenfabriek en de rapporten van Klimaatverbond Nederland en de Rekenkamer als input gebruiken, net als de participatie in het kader van de Transitievisie Warmte dit voorjaar. Maar ook de co-creatie van het nieuwe Meerjarenprogramma energietransitie die we voornemens zijn. Voor de zomer zullen we deze uitwerking afronden zodat deze tijdig met alle betrokkenen en de gemeenteraad besproken kan worden en waar nodig verwerkt kan worden in de Transitievisie Warmte die de gemeenteraad eind 2021 vast stelt.

2. Investeer in de kwaliteit van het volgende duurzaamheidsprogramma door:

- het expliciteren van korte- en lange-termijndoelen, middelen, activiteiten, actiehouders en resultaat;

Dit is een nadrukkelijk onderdeel van de vormgeving van het nieuwe Meerjarenprogramma samen met de relevante stakeholders, waarbij een heldere en zakelijke planning van verantwoordelijkheden, werkzaamheden en daar aan gerelateerde kosten onderdeel is.

- het betrekken van partijen en partners bij het bepalen van de doelstellingen en activiteiten;

We willen het Meerjarenprogramma opstellen in co-creatie met de energiecoöperaties, Hilversum100 en organisaties van Hilversumse bedrijven en in samenwerking met stakeholders als Liander, woningcorporaties en Waternet/AGV.

- de voortgang op duurzaamheidsdoelstellingen meer te koppelen aan landelijke bronnen zoals de Klimaatmonitor om de voortgang daarmee beter in perspectief te plaatsen.

Het monitoren van onze doelen heeft aandacht (zie pagina 6). Het is belangrijk voor onszelf, subsidieverstrekkers en communicatie over de energietransitie binnen Hilversum, maar niet in de laatste plaats voor de raad. Om de controlerende taak uit te kunnen voeren zijn betrouwbare cijfers nodig. Over welke cijfers en in welke vorm gaan we met de raad in gesprek.

3. Hoewel al veel informatie aan de raad gegeven wordt, zou de raad geholpen zijn met meer duiding van deze informatie en meer duidelijkheid over de ambities in relatie tot het beschikbare budget.

Dit jaarprogramma en het nog op te stellen Meerjarenprogramma geven hier inhoud aan. Daarnaast is er samenhang met het vorige punt: monitoring.

4. Stimuleer nieuwe bewonersinitiatieven, door te definiëren wat hieronder precies wordt verstaan, welke rolverdeling daarbij hoort en hoe de initiatieven het beste zijn te ondersteunen. Ontwikkel hiervoor ook een afwegingskader.

Dat wordt gedaan, zoals bijvoorbeeld beschreven op pagina 8 als het gaat over VerKEN. Daarbij is de vorm verschillend, passend bij de wijk of de situatie. Wel zal het steeds om vrijwilligersorganisaties gaan, waarbij wij zullen stimuleren dat ze zich aansluiten bij een meer professionele energiecoöperatie.

5. Evalueer regelmatig met gesubsidieerde bewonersinitiatieven om de samenwerking en voortgang te bespreken. Zijn de onderlinge verwachtingen helder, wordt nog aan die verwachtingen voldaan en hoe voelt iedereen zich bij de samenwerking?

Ja, dat is belangrijk en niet alleen bij de jaarlijkse verantwoording en/of nieuwe subsidieaanvraag. Met beide energiecoöperaties en de Hilversum100 is inmiddels elke 2 weken ambtelijk voortgangsoverleg. In een transitietijd waarin er veel in korte tijd veranderd en moet gebeuren, werkt dat heel goed en stimulerend.

6. Met de Transitievisie Warmte bepaalt de gemeente niet de volgorde waarin de Hilversumse wijken aardgasvrij worden, maar wordt gekozen voor een bottom-up benadering gericht op initiatieven vanuit de samenleving. Het is dus van belang bewonersinitiatieven en individuele bewoners te betrekken door hen te informeren en wellicht te motiveren en wanneer er initiatieven komen, deze te faciliteren. Ontwikkel een kader om te bepalen in welke mate en op welke momenten bewoners inspraak hebben, hoe je deze inspraak borgt en hoe omgegaan wordt met bewonersinitiatieven. Betrek vroegtijdig de wijk, ook als nog niet alle stappen duidelijk zijn. Wees hier transparant over.

Dat is precies de bedoeling en in lijn met hetgeen bij aanbevelingen 4 en 5 staat. Daarbij is de uitdaging om gezamenlijk met betrokkenen tot een plan te komen in plaats van ‘alleen maar’ inspraak te organiseren. Zie ook hoofdstuk 4.

7. Ga door met het traject om onder professionele begeleiding de samenwerking met de energiecoöperaties opnieuw vorm te geven. Werk aan een meer zakelijke relatie waarbij partijen elkaar kunnen aanspreken op resultaat. Op die manier ontstaat er mogelijk ook meer duidelijkheid over de rolverdeling en de onderlinge verwachtingen en verplichtingen. Kijk daarbij naar de mogelijkheden om de lokale energiecoöperaties meer of andere taken op zich te laten nemen en de bij de coöperaties aanwezige expertise (beter) te benutten.

Dit proces is inderdaad al gaande. Het Klimaatverbond Nederland heeft daar in haar rapport ‘De Energie van Hilversum’ van januari 2021 richting aan gegeven. Zie ook pagina 14.

8. Leg de geleerde lessen van het project rond de subsidie voor het aardgasvrij maken van de Hilversumse Meent vast. Mede gezien de druk op het ambtelijk apparaat is het zaak de opgedane (technische) kennis vast te houden.

Het Programma Aardgasvrije Wijken waar De Meent gebruik van maakt, is juist opgezet met dit doel: kennis en ervaring opdoen in de praktijk en daarmee van elkaar leren. Daartoe is een uitgebreide begeleiding opgetuigd, waarbinnen alle circa 45 proeftuinen kennis uitwisselen.

Bijlage 2: planning stukken voor de gemeenteraad

